

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/5/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123205367
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123205367.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Kataríny Krochtovej, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/X, XXX XX D., právne zastúpeného JUDr. Martinom Kirňakom, advokátom so sídlom Vajanského 43, 080 01 Prešov, IČO: 42 078 474, proti žalovanej: Slovenská republika, Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, IČO: 00 166 481, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 20C/39/2023-73 zo dňa 13.11.2023, takto jednomyselne

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ a „súd“) napadnutým rozsudkom vo výroku I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6.399,26 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 3.399,26 eur od 13.04.2023 do zaplatenia, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; vo výroku II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol; vo výroku III. žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v konaní o náhradu škody v rozsahu 89,08% a vo výroku IV. uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100%.

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1, písm. f), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 a 4, § 17 ods. 1 až 4 a § 25 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „nariadenie vlády“).

3. Zo záverov súdu prvej inštancie vyplýva, že predmetom konania bol nárok žalobcu proti žalovanej o náhradu škody z právneho dôvodu zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v trestnom konaní. Nárok na náhradu škody žalobca zdôvodnil začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, pričom súd vychádzal z predpokladu, že ak sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, čo sa prejavilo buď zastavením trestného stíhania, postúpením veci na prejednanie priestupku alebo oslobodením obvineného spod obžaloby, má to rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania pre nezákonnosť. Akceptácia názoru, že zodpovednosť štátu za škodu by bola daná iba v prípade zrušenia uznesenia o začatí trestného stíhania pre nezákonnosť, by bola výkladom formalistickým, reštriktívnym a ústavne nekonformným, nakoľko už samotné trestné stíhanie je spôsobilé vyvolávať vznik majetkovej škody i nemateriálnej ujmy. Ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby

oslobodený, má pri splnení ďalších predpokladov zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Žalovaná zastúpená Generálnou prokuratúrou SR je pasívne legitimovaná, pretože predmetná škoda bola spôsobená v trestnom konaní a je v príčinnej súvislosti s uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ Prešov, Odbor kriminálnej polície ČVS: ORP-273/1-VYS-PO-2019 zo dňa 09.09.2019, podľa ktorého bolo žalobcovi vznesené obvinenie za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. e) Trestného zákona. Škoda, ktorá vznikla žalobcovi spočíva vo vzniku trov obhajoby v trestnom konaní po vznesení obvinenia. Žalobcovi by nevznikli náklady na trovy obhajoby, pokiaľ by proti nemu nebolo vznesené obvinenie. Vzniknutá škoda je teda v priamej príčinnej súvislosti so vznesením obvinenia voči žalobcovi. Vzhľadom na uvedené súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 3.399,26 eur a v prevyšujúcej časti čo do náhrady škody titulom trov obhajoby, žalobu zamietol. Súd mal preukázané, že JUDr. Martin Kirňak žalobcovi vystavil faktúru č. 20230006, ktorá obsahuje všetky zákonné náležitosti v zmysle § 74 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Z dokladu z virtuálnej registračnej pokladnice zo dňa 26.01.2023 vyplýva, že dňa 26.01.2023 došlo k úhrade faktúry č. 20230006 vo výške 3.595,70 eur. Súd mal preukázané, že žalobca splnil zákonom požadovanú podmienku a pred podaním žaloby požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie nároku žiadosťou. Listom zo dňa 04.04.2023 bolo žalobcovi oznámené, že uplatnený nárok nebude uspokojený. Nasledujúci deň sa žalovaná dostala, pokiaľ ide o náhradu škody, do omeškania, a preto súd priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 3.399,26 eur od 13.04.2023 do zaplatenia, a to v zhode s návrhom žalobcu. Okrem nároku na náhradu škody si žalobca uplatnil aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že u žalobcu nie je dostatočným zadosťučinením len konštatovanie porušenia práva, pretože došlo k závažnému následkom v jeho živote. Bolo preukázané, že trestné stíhanie malo negatívny dopad na žalobcu, u ktorého sa vzťahy na pracovisku narušili, utrpel jeho kultúrny, spoločenský a náboženský život. Súd vzal do úvahy dĺžku trestného konania (viac ako 3 roky), povahu trestnej veci (zločin týrania blízkej osoby), trest, ktorý za trestný čin hrozil (3 až 8 rokov) a skutočnosť, že už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti. Na strane druhej, súd prihliadol na skutočnosť, že počas trestného stíhania osobná sloboda žalobcu nebola obmedzená. Nebolo preukázané, aby žalobcom tvrdená liečba na vysoký krvný tlak a problémy so zrakom, boli v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním. V súvislosti s priznaním tohto nároku súd prvej inštancie zohľadnil rozhodovacia činnosť iných súdov v obdobných veciach náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci - uznesenia o vznesení obvinenia (v prípadoch oslobodenia žalobcov spod obžaloby), kde sa sumy priznávaných náhrad nemajetkovej ujmy pohybovali v rozmedzí od 2.000,- eur až do 20.000,- eur.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a v časti o náhradu škody priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 89,08 % a v časti o náhradu nemajetkovej ujmy priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, keďže žalobca bol úspešný v základe nároku.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca. Podľa názoru žalobcu súd nesprávne vyhodnotil skutkový stav veci a zároveň ho nesprávne aplikoval v žalovanom prípade. Súd sa mal zamerať na závažnosť ujmy, ktorá vznikla žalobcovi v súvislosti s nezákonne vedeným trestným stíhaním a na povahu trestného činu, zo spáchania ktorého bol žalobca obvinený. Súd sa mal zamerať na život žalobcu počas vedenia tohto nezákonného trestného konania a na následky, ktoré malo toto nezákonné trestné stíhanie na osobu a život žalobcu a negatívne dopady na všetky sféry jeho života. V danom prípade bol žalobca stíhaný za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. e) Trestného zákona. Išlo o citlivý trestný čin, ktorý poznačil samotného žalobcu, jeho rodinné, pracovné a kamarátske vzťahy. Žalobcovi sa zrútil celý jeho doterajší život. Poukázal na to, že s bývalou manželkou pracoval v jednom areáli. Musel dať však výpoveď, nakoľko došlo k narušeniu vzťahov a pociťoval opovrhovanie v práci zo strany nadriadených a kolegov. Žalobca býval a býva v malej obci, kde sa to všetko roznieslo. Žalobca uviedol, že pri dokazovaní nemajetkovej ujmy v oblasti kultúrneho, spoločenského a náboženského života v obci je skoro nemožné uniesť dôkazné bremeno, nakoľko vo všeobecnosti žiadny spoluobčan nepríde na súd vypovedať, že dotyčného ohováral, že sa naň pozeral ako na tyrana, že sa mu vyhýbal, prečo ho nepozýva na akcie, na ktoré ho predtým pozýval, etc. Poukázal na to, že bývalá manželka s ním počas celého trestného konania bývala a vysmievala sa mu, že skončí v base. Rodinné, súkromné a pracovné vzťahy nikdy už nebudú také ako predtým, napriek tomu, že žalobca bol oslobodený spod obžaloby. Okolie nikdy nezabudne na to, že žalobca

bol trestne stíhaný. Žalobca mal množstvo bezsenných nocí, sklúčené pocity, keď on ako bezúhonný človek musel čeliť trestnému stíhaniu. Odrážalo sa to aj na jeho zdravotnom stave v podobe vysokého krvného tlaku a problémov so zrakom, ktoré do vedenia trestného stíhania nemal. Podľa názoru žalobcu sa súd nedostatočne vysporiadal a nedostatočne odôvodnil priznanie len sumy 3.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Súd v tomto smere poukázal iba na skutočnosť, že počas trestného stíhania osobná sloboda žalobcu nebola obmedzená a že nebolo preukázané, že žalobcom tvrdená liečba na vysoký krvný tlak a problém so zrakom, boli v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním. Žalobca má za to, že v tomto smere je odôvodnenie rozhodnutia súdu nedostatočné a svojvoľné. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na právne závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 27.08.2019 sp. zn. 4Cdo/125/2019, v ktorom Najvyšší súd SR uviedol, že „Nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby, nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Ide o stav mysle poškodenej osoby, ktorý sa preukazuje empaticky, pravda za predpokladu, že sa sudca bude vedieť aspoň elementárne vcítiť do pozície trestne stíhaného človeka. Rovnako pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby je potrebné sa riadiť pravidlom a postupom, podľa ktorého nerob druhému to, čo nechceš, aby robili tebe.“ Pri úvahách o výške nemajetkovej ujmy nemožno opomenúť, že počas trestného konania žiadne rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní ani súdu nedávalo žalobcovi nádej, že sa daná trestná vec môže skončiť v jeho prospech, keď po vznesení obvinenia bola podaná obžaloba a následne aj súd prvej inštancie ho uznal vinným zo spáchania zločinu. Napriek tomu, že žalobca vedel, že je nevinný, musel sa brániť proti postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu a to v ňom vyvolávalo beznádej a frustráciu. Z tohto dôvodu sumu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur žalobca považuje v celom rozsahu za primeranú. Podľa názoru žalobcu sa súd prvej inštancie nesprávne vysporiadal so skutkovými okolnosťami a vykonanými dôkazmi, a preto vo veci prijal nesprávny právny záver vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Vo vzťahu k odvolaním napadnutému výroku II. rozsudku žalobca dodal, že v časti náhrady škody so záverom súdu prvej inštancie o nepriznaní sumy 196,44 eur (rozdiel medzi žalovanou sumou 3.595,70 eur a súdom priznanou sumou 3.399,26 eur = 196,44 eur) súhlasí a považuje ho za správny, avšak nesúhlasí s nepriznaním nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur. Žalobca vyslovil názor, že pri výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti sa javí ako potrebné a vhodné špecifikovať výšku nepriznaného nároku, preto žiadal, aby odvolací súd svojím výrokom špecifikoval výšku „prevyšujúcej časti“. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP zmenil napadnutý rozsudok vo výrokoch I. a II. tak, že vo výroku I. žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 8.399,26 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3 399,26 eur od 13.04.2023 do zaplatenia, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; vo výroku II. žalobu v prevyšujúcej časti o zaplatenie sumy 196,44 eur zamietne a vo výroku III. žalobcovi prizná náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej v rozsahu 100 %.

6. Proti rozsudku podala odvolanie aj žalovaná z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP tvrdiac, že predmetné súdne rozhodnutie trpí skutkovými vadami, keďže vykonané dôkazy boli vo veci konajúcim súdom nesprávne vyhodnotené. Uviedla, že súd si pri rozhodovaní osvojil ničím nepodložené a nepreukázané tvrdenia žalobcu. O uvedenom svedčí predovšetkým zápisnica z pojednávania zo dňa 16.10.2023, na ktorom žalobca len opísal svoje subjektívne pocity o ťažkom období a zhoršení vzťahov, o jeho dobrom mene, ktoré bolo poškodené a iné. Prezentované jednostranné tvrdenia žalobcu nie sú spôsobilé umožniť súdu vo veci dostatočne poznať relevantný skutkový stav. Žalobca si v predmetnom spore síce splnil povinnosť tvrdenia, no neuniesol dôkazné bremeno. Z vykonaného dokazovania tak nevyplýval žiaden dôkaz, ktorý by odôvodňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalovanému. Žalobca v predmetnom spore nepreukázal naplnenie všetkých predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu, predovšetkým v konaní nepreukázal vznik škody a ani príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, a teda, že rozhodnutie trpí právnymi vadami spojenými s tým, že vo veci konajúci súd na (nesprávne) zistený skutkový stav nesprávne aplikoval príslušné právne normy a ich obsah nesprávne vykladal, žalovaná uviedla, že ide o nesprávnu aplikáciu ust. § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa žalovanej nebolo zo strany žalobcu preukázané naplnenie všetkých predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu, pričom nárok na náhradu nemajetkovej ujmy mal byť v celom rozsahu zamietnutý. Na zistený skutkový stav nemali byť vôbec aplikované ustanovenia o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd prvej inštancie neuviedol, ktoré konkrétne skutočnosti a akým spôsobom ich vyhodnocoval podľa kritérií uvedených v § 17 ods. 3 z. č. 514/2003 Z. z. Preto žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil konajúcemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Žalobca k odvolaniu žalovanej uviedol, že každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihlíada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak sa jedná o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. V dôsledku nezákonného rozhodnutia bola u žalobcu v značnej miere znížená jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti a bolo zasiahnuté do jeho súkromného, rodinného, pracovného života, minimálne po celú dobu nezákonne vedeného trestného konania. V danom prípade zásah do osobnostnej sféry žalobcu nebol legitímny a ani v súlade so zákonom, a preto žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy. Žalobca poukázal na právnu prax, podľa ktorej vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba (napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15.3.2012). Žalobca poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. augusta 2019, sp. zn. 4Cdo/125/2019, z ktorého okrem iného vyplýva, že za situácie, kedy žalobca nie je schopný presne určiť a preukázať výšku škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím, pričom však preukáže a odôvodní, že mu taká škoda vznikla, nemôže odvolací súd rozhodnúť, že mu preto škoda nebude vôbec priznaná, alebo že medzi protiprávnym konaním žalovaného a vzniknutou škodou nie je príčinná súvislosť. V takejto situácii má určiť výšku vzniknutej škody podľa spravodlivého uváženia a jednotlivých okolností prípadu.

8. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo v súlade s § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP zverejnené na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Prešove.

10. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s nesprávnym skutkovým zistením, nesprávnym právnym posúdením a nepreskúmateľnosťou rozsudku. Skúmal, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

12. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie zdôvodnil v rozsahu, ktorý obstoje v konfrontácii s požiadavkami kladenými na kvalitu súdnych rozhodnutí. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie súdu prvej inštancie. Vzhľadom na to, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, odvolací súd v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku a len na zdôraznenie dodáva:

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny

predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

14. Súd prvej inštancie správne právne posúdil nárok žalobcu podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. V danom prípade nezákonným rozhodnutím bolo uznesenie vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ Prešov, Odbor kriminálnej polície ČVS: ORP-273/1- VYS-PO-2019 zo dňa 09.09.2019 o vznesení obvinenia žalobcovi pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. e) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť voči svojej manželke počas manželského spoluzitia. Žalobca bol napokon rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 02.06.2022, sp. zn.: 3To/22/2021-341 oslobodený spod obžaloby pre uvedený skutok, pretože tento skutok nie je trestným činom. Tým bol naplnený predpoklad podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého sa náhrady škody možno domáhať len v prípade, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené. V zhode s názorom súdu prvej inštancie aj odvolací súd zdôrazňuje, že nárok na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a posudzuje sa ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Nemožno lipnúť na formálnom zrušení tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky je potrebné vykladať extenzívne. Totiž oslobodením spod obžaloby zanikajú účinky vznesenia obvinenia a zrušenie takého rozhodnutia sa tak stáva bezpredmetným. Oslobodenie spod obžaloby znamená, že dôvodnosť vznesenia obvinenia sa nepotvrdila, čím vyšla najavo nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia. Z toho potom plynie jednoznačný záver, že osoba, ktorá bola spod obžaloby oslobodená má pri splnení zákonných predpokladov zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Odvolací súd zároveň konštatuje, že súd prvej inštancie správne posúdil pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej v zmysle § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z., keďže šlo o nezákonné rozhodnutie vyšetrovateľa. Je nepochybné, že žalobcovi v dôsledku nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia vznikla majetková ujma, t. j. škoda v podobe vynaložených trov obhajoby, na náhradu ktorých má právo v zmysle § 17 ods. 1 citovaného zákona. Zároveň súd prvej inštancie správne právne posúdil aj nárok žalobcu podľa § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko nezákonné vedenie trestného stíhania znamená mimo rozumných pochybností významný zásah do osobnostných práv dotknutej osoby. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne právne posúdil dôvodnosť nároku, keďže podaniu žaloby predchádzal postup žalobcu v súlade s § 15 ods. 1 citovaného zákona. Totiž nárok žalobcu na náhradu škody bol listom žalovanej zo dňa 04.04.2023 odmietnutý.

15. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012).

16. V konaní bol preukázaný vznik materiálnej škody, t. j. žalobcom vynaložené peňažné prostriedky na trovy obhajoby, ktoré svojmu obhajovi uhradil. Je nepochybné, že došlo k zmenšeniu majetku žalobcu, čo je jedným z predpokladov vzniku škody. V zhode s názorom súdu prvej inštancie je aj odvolací súd toho názoru, že bola preukázaná príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi nezákonným rozhodnutím (uznesením o vznesení obvinenia) a škodou. Vyžaduje sa, aby nezákonné rozhodnutie a vznik škody boli v logickom slede, teda, aby nezákonné rozhodnutie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Odvolací súd zdôrazňuje, že v spore bolo preukázané, že ak by žalobca nebol obvinený orgánom činným v trestnom konaní, nebol by musel zaťažiť svoju majetkovú sféru vynaloženými prostriedkami na obhajobu. Tým bol preukázaný kauzálny nexus medzi príčinou a následkom. Odvolací súd ďalej dodáva, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci aj vo vzťahu k nemajetkovej ujme, ktorá žalobcovi vznikla neopodstatneným vedením trestného stíhania.

17. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihlada ako na nevinného, ale už samotná skutočnosť trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti, dobrej povesti, a to tým skôr, ak sa jedná o obvinenie, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup takýchto orgánov, ak sa ukážu ich predpoklady ako mylné alebo nesprávne. Ak má byť jednotlivec povinný sa takýmto úkonom vôbec podrobiť, musí

v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (k tomu pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3Co/118/2008 zo dňa 25.03.2010).

18. Vo vzťahu k súdom priznanej náhrade nemajetkovej ujmy žalobca namietal, že súd nesprávne vyhodnotil skutkový stav a nezohľadnil závažnosť ujmy v spojení s povahou trestného činu, za ktorý mu bolo vznesené obvinenie a tiež skutočnosť, že počas trestného konania tým, že naňho bola podaná obžaloba a súd prvej inštancie ho uznal za vinného, nemal nádej, že vec sa skončí v jeho prospech. V súvislosti s touto námietkou žalobcu odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku obsiahnuté najmä v bodoch 41. a 42. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie zreteľne vysvetlil dôvody, na základe ktorých považoval náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3.000,- eur za dostatočnú a primeranú. Súd vzal do úvahy negatívny dopad trestného stíhania na oblasť jeho pracovného, kultúrneho, spoločenského, náboženského a rodinného života. Ďalej na jednej strane zohľadnil dĺžku trestného konania (viac ako 3 roky), povahu trestnej veci (zločin týrania blízkej osoby), trest, ktorý za trestný čin hrozil (3 až 8 rokov) a na strane druhej vzal zreteľ na skutočnosť, že počas trestného stíhania osobná sloboda žalobcu nebola obmedzená a nebolo preukázané, aby žalobcom tvrdená liečba na vysoký krvný tlak a problémy so zrakom, boli v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním. Okrem toho súd prvej inštancie veľmi podrobne poukázal na rozhodovaciu činnosť súdov tak, aby boli naplnené legitímne očakávania žalobcu o tom, že v obdobných veciach bude rozhodnuté s prihliadnutím na osobitosti prípadu obdobne. Aj odvolací súd je toho názoru, že náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur je primeraná povahe a okolnostiam danej veci. Správne potom rozhodol súd prvej inštancie, ak žalobu v časti o náhradu nemajetkovej ujmy nad sumu 3.000,- Eur (t. j. vo výške 2.000,- eur) zamietol.

19. Žalovaná namietala, že súd prvej inštancie nesprávne zistil skutkový stav veci, pretože žalobca podľa neho neunesol dôkazné bremeno ohľadom tvrdení o vzniku nemajetkovej ujmy. Rovnako namietal, že nárok žalobcu bol nesprávne právne posúdený v zmysle § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2013 Z. z. Na rozdiel od žalovanej je odvolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav na základe toho, že žalobca splnil bremeno tvrdenia a bremeno dôkazu. Žalobca preukázal vznik materiálnej škody v podobe trov obhajoby a preukázal aj existenciu nemajetkovej ujmy. Túto nie je potrebné nejako zvlášť preukazovať, pretože je nepochybné, že trestné stíhanie je spôsobilé človeka stigmatizovať, ostrakizovať a traumatizovať. Sú to skutočnosti, ktoré dokáže popísať len osoba, ktorej sa to týka. Bolo by v rozpore so zásadou elementárnej logiky a slušnosti žalobcom popísané skutočnosti spochybňovať, a tak mu zasadiť ďalšiu ranu v podobe odmietnutia spravodlivosti. Ako už odvolací súd uviedol, dôvody, na ktorých súd prvej inštancie založil priznaný nárok sú uvedené v bode 41. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Pokiaľ ide o žalovanou tvrdené nesprávne právne posúdenie veci, aj túto námietku odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Totiž nárok na náhradu preukázanej majetkovej škody a nemajetkovej ujmy je odškodňovaný v zmysle § 17 ods. 1 až 4. zákona č. 514/2003 Z. z. tak, ako to právne posúdil aj súd prvej inštancie.

20. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti (výrok I. a II.) a v súvisiacich výrokoch o trovách konania (výrok III. a IV.) potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP.

21. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Vzhľadom na to, že v rámci odvolacieho konania bol pomer úspechu na oboch stranách rovnaký, keďže ani jednej zo strán sa nepodarilo na základe odvolacej argumentácie zvrátiť rozhodnutie súdu prvej inštancie vo svoj (prevažný) prospech, odvolací súd vyslovil, že žiadna z nich nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).